

EVALUERING AF BEVÆG DIG FOR LIVET

– PARASPORT OG IDRÆT FOR SINDET

BEVÆG
DIG FOR
LIVET

EVALUERING AF BEVÆG DIG FOR LIVET

– PARASPORT OG IDRÆT FOR SINDET

Evalueringen er udarbejdet af
Maja Pilgaard & Marianne Kjær,
Active Research, Januar 2021

INDLEDNING

DGI, Danmarks Idrætsforbund (DIF), Dansk Arbejder Idrætsforbund (DAI) og Parasport Danmark (PD) har med det fælles initiativ 'Bevæg dig for livet – Parasport og Idræt for sindet' (herefter BDFL-PI) indgået et partnerskab, hvor de sammen sætter fokus på at højne idrætsdeltagelsen for målgrupper med funktionsnedsættelser og psykiske lidelser.

Initiativet er udformet som et pilotprojekt, der strækker sig fra 2018-2020, og er efter en længere proces med forsøg på fondsfinansiering endt ud med at knytte sig specifikt til to frem for oprindeligt tre landsdele under DGI's organisering: DGI Nordjylland og DGI Sydøstjylland.

Budgettet blev i den forbindelse nedjusteret fra oprindeligt at ligge på omkring 20 mio. kr. til omegnen af 5 mio. kr. over 3 år. Midlerne er fundet fra DIF og DGI's fælles satsning på BDFL samt fra DGI landsplan.

Målet i projektet har været at indgå formaliserede samarbejder med minimum ti kommuner med etablering af en idrætskoordinatorfunktion i hver kommune, samt en målsætning om at aktivere mindst 2.000 'nye' borgere med funktionsnedsættelser eller psykiske lidelser.

Denne publikation er en pixi-udgave af den fulde evaluering og har til formål at udpensle de mest centrale fund og læringspunkter fra evalueringen, som havde et tredelt fokus. For det første at samle op på indsatser, som er igangsat med afsæt i projektet, for det andet at se på samarbejdsrelationen mellem DGI, DIF, DAI og PD, og for det tredje at belyse organisatoriske modeller i kommunerne med henblik på at samle op på erfaringer fra kommunerne.

PROJEKTETS MÅLGRUPPER

BDFL-PI har indgået et samarbejde om at øge idrætsdeltagelsen blandt hhv. mennesker med funktionsnedsættelse (fysisk- udviklings- og synsnedsættelse) og mennesker med psykiske vanskeligheder.

Det er vanskeligt at finde præcise opgørelser over antal borgere, der falder inden for målgrupperne, men evalueringen bringer et estimat på ca. 195.000 borgere på landsplan eller knap 2.000 borgere pr. gennemsnitskommune visiteret med fire forskellige problematikker til kommunale tilbud. Estimatet er dog med forbehold for, at de samme borgere kan optræde i flere af opgørelserne, hvis de er visiteret på baggrund af flere problemstillinger.

Der forekommer naturligvis store kommunale forskelle, men her får man en indikation af omfanget af borgere. Evalueringen peger dertil på en opgørelse fra Psykiatridfonden, som viser, at op mod 700.000-800.000 borgere anslås at have et dårligt mentalt helbred i Danmark. Samtidig peger alle statistikker på stigende kurver

inden for alle målgrupperne, også blandt børn og unge, hvilket man også kan se i udgiftsniveaet på området.

Evalueringen opsummerer, at argumenter for at investere i samværstilbud, der inkluderer fokus på idræt og bevægelse, nærmest står i kø. Man ser en stigning i antallet af borgere i Danmark med fysiske og psykiske lidelser. Udgifterne til handicap- og psykiatrimrådet stiger i både kommuner og regioner, og i forlængelse heraf ser man på tværs af kommuner et fokus på, hvordan man kan vende udviklingen og sparre udgifter på området fremadrettet. Samtidig viser statistikker, at målgrupperne generelt dyrker mindre motion og er mindre tilbøjelige til at indgå i aktive fællesskaber end almenbefolkningen. Dette fører ofte til øgede sundhedsudfordringer som eksempelvis diabetes, hjerteproblemer og andre livsstilsrelaterede sygdomme. Dette er i sig selv med til at øge udgifterne til målgruppernes sundhed, hvorfor der på flere parametre er gode argumenter for at investere i flere gode og meningsfulde aktivitetstilbud til disse målgrupper.

¹Borgere med kognitive forstyrrelser, borgere med psykiske lidelser, borgere med fysiske funktionsnedsættelser samt borgere med psykosociale problemer.

KONKRETE TILTAG UNDER PROJEKTPERIODEN I BDFL-PI

BDFL-PI har i projektperioden haft fokus på at gennemføre konkrete aktiviteter, events, og kurser/uddannelser. Evalueringen samler op på indsatserne og påpeger bl.a. et intensiveret fokus på monitorering af fremadrettet bedre at kunne følge op på effekter.

Konkrete indsatser

BDFL-PI har i projektperioden etableret samarbejdsaftaler med 11 kommuner, hvilket er én kommune mere end målsætningen. Indholdet i samarbejdsaftalerne har udformet sig forskelligt fra kommune til kommune afhængig af de enkelte kommuners forudsætninger, ønsker og hidtidige erfaringer i arbejdet med målgrupperne.

På tværs af kommuner er der blevet gennemført 47 forskellige aktiviteter, afholdt 16 events samt 22 kurser/uddannelsesforløb, som har haft deltagelse af henholdsvis 468, 1.035 og 321 deltagere.

Den primære gevinst omhandler strukturel udvikling

Selvom der har været fokus på at gennemføre og tælle konkrete indsatser og høste 'de lavthængende frugter', peger evalueringen på, at den primære gevinst ved samarbejdet indtil videre har været at skabe et fundament og et bredt ejerskab af dagsordenen på tværs af aktører i de 11 kommuner. Identificering af 'gatekeepers' og udvikling af de rette strukturer, relationer, forudsætninger og samarbejder er afgørende for, at de involverede kommuner fremadrettet formår at fastholde dagsordenen og indsatserne for de to målgrupper.

Det har været en langsommelig og ressourcekrævende proces for aktørerne i BDFL-PI at sikre bredt ejerskab og samarbejde, som fremadrettet kan øge potentialet for handleparathed i kommunerne. I selve projektperioden har den 'kommunale træghed' dog primært været italesat som en udfordring eller en hæmmende faktor for at realisere konkrete aktiviteter på kort sigt i BDFL-PI-projektet.

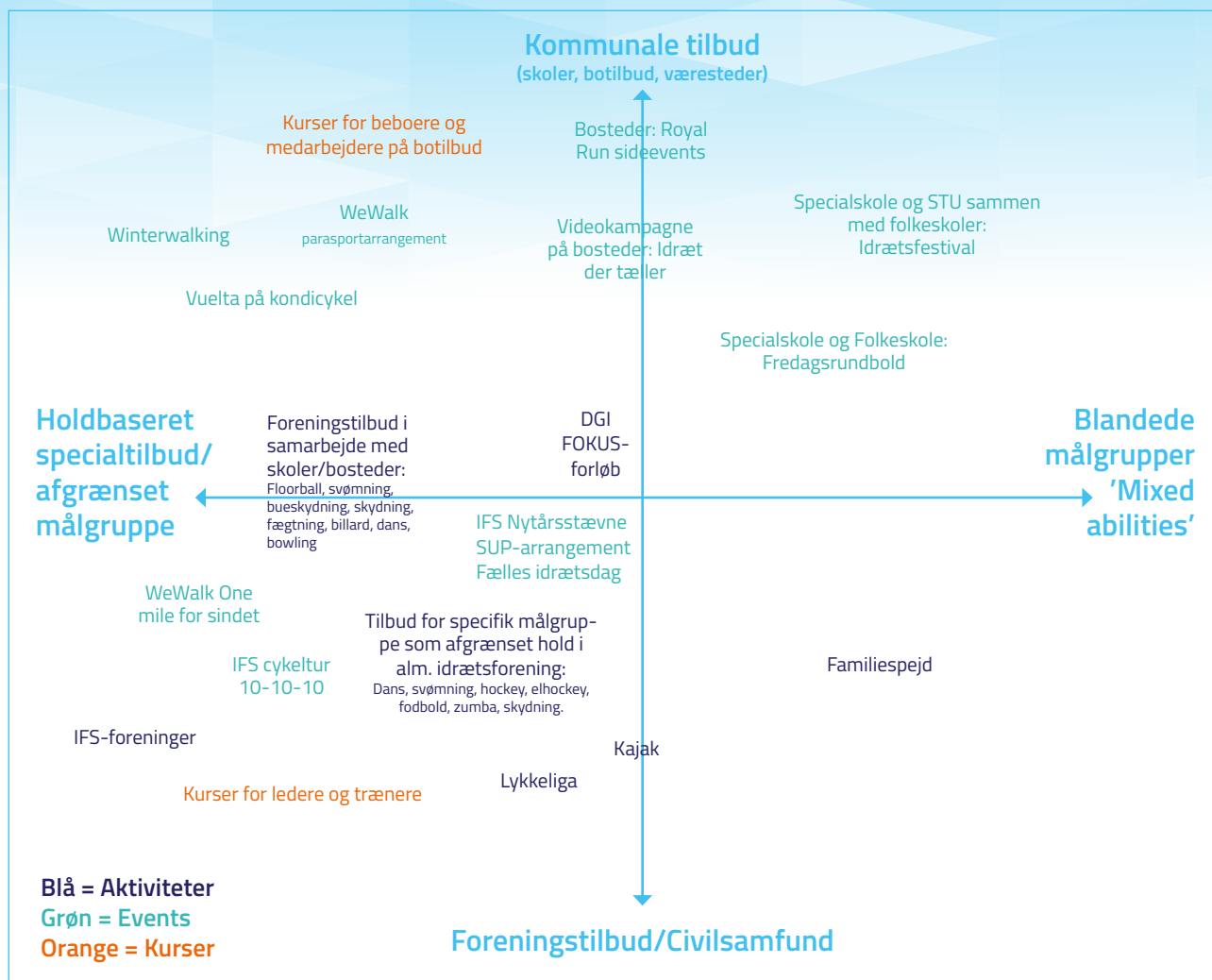
Mange af de aktiviteter, som har været gennemført, er da også afløbere af eksisterende indsatser i hhv. DAI, PD og DGI, som er blevet boostet og udvidet til flere kommuner som led i BDFL-PI-projektet. Det har været en bevidst strategi for at bygge videre på det eksisterende fundament hos de tre projektaktører. Det er altså begrænset, hvor mange helt nye tiltag eller initiativer, som endnu er kommet ud af projektet, hvilket foreløbig i høj grad kan tilskrives COVID-19, da mange aktiviteter og events blev aflyst i 2020.

En kategorisering af aktiviteter synliggør den potentielle udviklingsrejse

Evalueringen indeholder en kategorisering af de gennemførte aktiviteter for at synliggøre, hvor kommunerne og samarbejdsaktørerne formår at skabe indsatser. Kategoriseringen er baseret på to parametre, som vist i figur 1 på næste side.

Den lodrette dimension skelner mellem øverst: tilbud forankret i offentlige, kommunale tilbud (eksempelvis på botilbud, skoler, væresteder) og nederst: tilbud forankret i civilsamfundet. Den vandrette dimension

Figur 1: Kategoriseringsmodel til synliggørelse af aktiviteterens karakter

Aktiviteternes placering er baseret på en vurdering ud fra de stikord, som fremkommer af oversigten med indsatser, som projektlederen overleverede til Active Research i oktober 2020.

skelner mellem til venstre: tilbud, der foregår i afgrænsede tilbud særligt tilrettelagt for én specifik målgruppe, og til højre: tilbud, som foregår integreret med almenbefolkningen, også kaldet for 'mixed abilities' i internationale sammenhænge. Et dansk bud kunne være 'mangfoldig idræt'.

Endnu længere til venstre kunne man indskrive håndholdte indsatser, der foregår én til én, men da ingen af aktiviteterne i dette projekt foregår på det niveau, starter akse til venstre med 'holdbaserede specialtilbud'.

Man kan opfatte kategoriseringen som forskellige trin i et udviklingsforløb. Øverste venstre hjørne er første trin, hvor kommunale aktører tilbyder afgrænsede tilbud for specifikke målgrupper. Næste trin kan enten være i retning af venstre nederste hjørne eller i øverste højre hjørne. I nederste venstre hjørne foregår aktiviteterne med afsæt i foreningslivet, men stadig som afgrænsede tilbud. I øverste højre hjørne foregår aktiviteterne i kommunalt regi, eksempelvis på en specialskole, som gennemfører aktiviteter integreret med andre elever. På begge trin er der potentialer for

brobygning til livet uden for den afgrænsede boble, men i et beskyttet og trygt forløb. Det tredje og sidste trin i modellen finder man i nederste højre hjørne. Her foregår aktiviteter i civilsamfundet på almene vilkår.

Kategoriseringen tydeliggør, at aktiviteter, events og kurser primært ligger i den venstre halvdel, dvs. på første og andet trin med holdbaserede specialtilbud eller aktiviteter i afgrænsede målgrupper. Mens mange aktiviteter er gennemført i samarbejde med almene idrætsforeninger (nederste venstre hjørne), ser man især kommunale aktører være involveret i de afholdte events (øverste halvdel af figuren).

Man ser desuden eksempler på events, der bliver afholdt sammen med borgere uden for de to målgrupper (øverste højre hjørne), mens kun én enkelt aktivitet er blevet afholdt, som passer ind under det nederste højre hjørne, dvs. fuldt integreret med andre målgrupper i civilsamfundet.

En målrettet indsats kræver fokus på alle fire hjørner af kategoriseringsmodellen

Evalueringen påpeger, at indsatser i alle fire hjørner af kategoriseringsmodellen er vigtige i arbejdet med at sikre gode tilbud for de to målgrupper og for at skabe et stærkt fundament for brobygning på tværs af tilbud. Man kan altså ikke tale om, at nogle tilbud er bedre

eller mere værd end andre, men det er afgørende, at kommunerne er bevidste om, hvor de ligger deres indsatser, og i hvilket omfang de formår at tilgodese borgere på forskellige stadier.

Fokus på monitorering og effekter

Evalueringen opfordrer derfor til, at projektaktørerne fremadrettet arbejder med et monitoringsværktøj, som bedre kan synliggøre de forskellige indsatser og følge udviklingen på tværs af de forskellige trin. En sådan monitorering er første skridt på vejen til at kunne forholde sig til effekter på længere sigt.

I forlængelse heraf foreslår evalueringen at udvikle kortfattede måleværktøjer med afsæt i allerede validerede redskaber, som kan dokumentere effekter for de involverede borgere, eksempelvis i forhold til livsstring, trivsel, evne til at indgå i sociale sammenhænge mv. Dette arbejde bør udvikles i tæt dialog mellem evaluator og frontpersonale, som har kendskab til målgrupperne, for at sikre en etisk forsvarlig metode.

Fordele ved tilbud i almene foreninger vs. i særligt tilrettelagte foreninger

Evalueringen fremhæver et par opmærksomhedspunkter på organisering af aktiviteter i henholdsvis almene foreninger vs. i særligt tilrettelagte foreninger for målgrupperne, eksempelvis IFS-foreninger eller parasportsforeninger.

Involvering af almene foreningstilbud skaber en potentiel brobygning til 'mangfoldig idræts'-tankegangen, selvom det (endnu) ikke foregår så integreret i praksis.

Målgrupperne kan her føle sig som en del af det omkringliggende samfund.

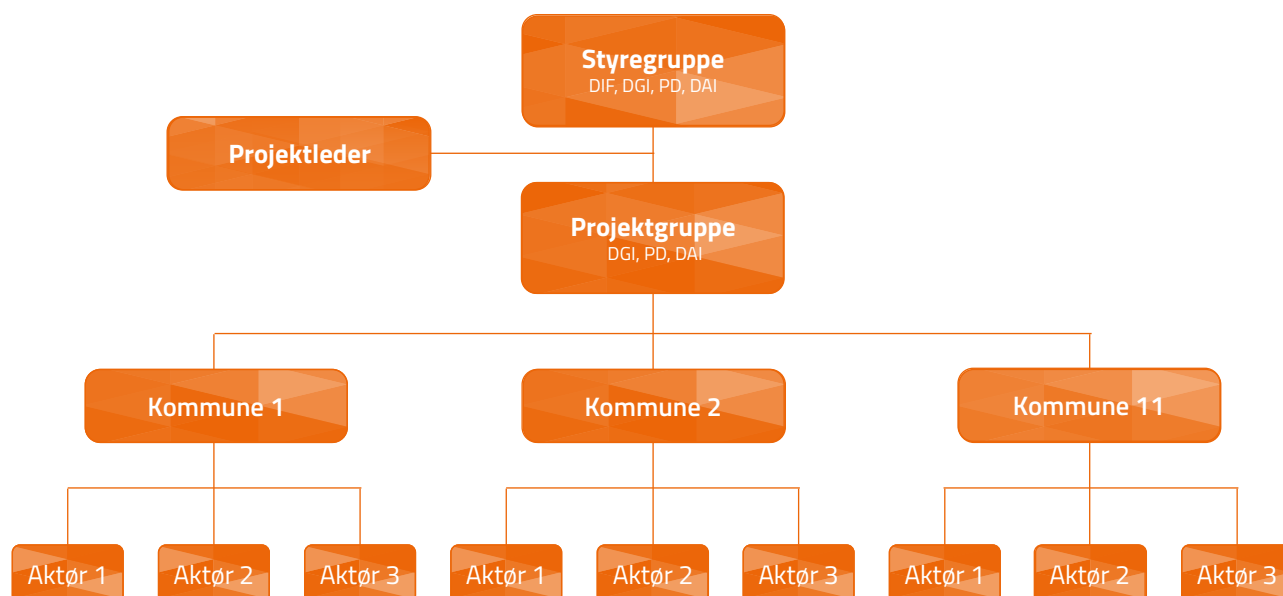
Omvendt kan en særligt tilrettelagt forening give målgrupperne rum for at møde ligesindede i trygge rammer og samtidig arbejde med at udvikle kompetencer til at varetage funktioner i foreningen, som der bliver arbejdet på i eksempelvis IFS-foreningerne. Derudover kan der være økonomiske fordele ved at etablere en 'social forening', da det giver adgang til midler, som en almen forening ikke har adgang til.

SAMARBEJDET I BDFL-PI

En central del i evalueringen handler om at belyse samarbejdet på tværs af DIF, DGI, PD og DAI, samt på tværs af projektgruppen og de involverede kommuner. Figur 2 viser et overblik over projektets struktur.

Figur 2. Oversigt over samarbejdsstrukturen i BDFL-PI

Et meningsfuldt samarbejdsprojekt, der sikrer gennemslagskraft

Evalueringen fremhæver, at samarbejdsprojektet både internt i projektgruppen og blandt de kommunale idrætskoordinatorer overordnet set opleves positivt og værdifuldt i arbejdet med at udvikle og igangsætte aktiviteter for de to PI-målgrupper. Aktørerne udtrykker især bred enighed om, at det har været meningsfuldt, at alle organisationerne er gået sammen om en fælles dagsorden, da det har skabt en stor gennemslagskraft.

Samarbejdet mellem alle fire organisationer hæver dagsordenen op på et 'højere niveau', som gør det lettere for idrætskoordinatorerne at bringe dagsordenen igennem til lokale beslutningstagere, og samtlige 20 interviewpersoner udtrykker ønske om, at samarbejdsprojektet skal fortsætte i én eller anden form efter endt projektperiode.

Især faglig sparring og netværk fremhæves som én af de væsentligste gevinster blandt idrætskoordina-

torerne, som i stort omfang håber, at netværkene vil fortsætte fremadrettet.

Samarbejdsprojektets største udfordring er en indbygget 'systemfejl'

Evalueringen påpeger den interne rollefordeling mellem DGI, PD og DAI som den største udfordring. Aktørerne skal håndtere den indbyggede 'systemfejl', at de hver især bliver målt på evnen til at rekruttere medlemmer, som i nogle tilfælde kan føre til en konkurrencesituation internt eller spænde ben for at samarbejde med andre aktører uden for projektet, som fra et kommunalt perspektiv er meningsfuldt.

Evalueringen fremhæver, at denne uklare rollefordeling og konkurrencelignende forhold på tværs af aktørerne opfattes uheldigt blandt nogle af samarbejdskommunerne. Når dialog og arbejdsfordeling ikke er afstemt, kan det virke forvirrende og indimellem som unødigt tidsforbrug især hos kommuner, som i forvejen havde tæt dialog med eksempelvis DAI eller PD og fokus på en eller begge målgrupper.

Der er internt hos projektaktørerne behov for at udvikle succeskriterier, der rækker ud over et nøgternt syn på

antal medlemmer samt et behov for at konstruere en strategisk samarbejdsmodel, hvor vækst i det samlede aktørfelt bliver vendt til en overordnet fordel frem for en skærpet konkurrencesituation.

I den forbindelse foreslår evalueringen at se på, hvordan man kan kombinere den nuværende samarbejdsmodel, som arbejder meget oppefra og ned i de enkelte kommuner, med en mere nationalt rettet platformsmode, som giver mulighed for, at aktører og initiativer kan vokse nedefra og modtage faglig og/eller økonomisk støtte.

Dertil vil en tydelig projektlederfunktion i forhold til løbende at italesætte, hvem der gør hvad, være vigtigt for samarbejdets fremdrift og for en effektivisering af kommunikationen mellem involverede aktører i projektet. Selvom rollerne har været veldefineret fra start, er der i samarbejdsprojekter af denne karakter brug for løbende at definere og finpudse de indbyrdes snitflader.

Oversigt over centrale fordele og udfordringer i samarbejdet

Med afsæt i eksisterende litteratur om tværgående samarbejde (Thøgersen, 2015) afdækker evalueringen centrale fordele og udfordringer i samarbejdsprojektet som angivet i overskriftform i tabel 2.

Tabel 2. Oversigt over fordele og udfordringer ved BDFL-PI samarbejdet fordelt på tre samarbejdsled.

Samarbejde i projektgruppen	Fordele ▪ Øget gennemslagskraft og fokus på den pågældende dagsorden ▪ Øget mulighed for at nå ud til specifikke målgrupper ▪ Øget netværksdannelse ▪ Øget faglig sparring, viden og indsigt	Udfordringer ▪ Uklarhed om rollefordelingen ▪ Tidskrævende ▪ Utydelig grænse mellem konkurrenter vs. samarbejdspartnere
Samarbejde mellem projektgruppe og idrætskoordinatorer	Fordele ▪ Øget synlighed og fokus på den pågældende dagsorden ▪ Adgang til faglig sparring, viden og indsigt ▪ Økonomi til aktiviteter ▪ Flexibilitet i forhold til lokale ønsker	Udfordringer ▪ Uklarhed om rolle og det overordnede formål ▪ Langsommelig proces/trægt samarbejde ▪ Uklarhed om økonomisk ramme ▪ Personafhængighed
Samarbejde mellem idrætskoordinatorer og det udøvende led	Fordele ▪ Mulighed for økonomisk håndsrækning ▪ Adgang til faglig sparring, viden og indsigt ▪ Øget mulighed for at nå ud til specifikke målgrupper ▪ Bredt forankret ejerskab	Udfordringer ▪ Personafhængighed ▪ Organisatoriske/praktiske rammer

KOMMUNALE ORGANISERINGSMODELLER I ARBEJDET MED MÅLGRUPPER INDEN FOR PD OG IFS

Det tredje og sidste fokus i evalueringen omhandler de kommunale organiseringsmodeller. BDFL-PI-projektet var i udgangspunktet tænkt som én model inspireret af Frederikshavn og Morsø Kommuner, som begge har en fuldtidsansat idrætskoordinator til at varetage opgaven med at implementere idræt og bevægelse for de to målgrupper.

Evalueringen viser, at der snarere har udviklet sig 11 forskellige modeller på tværs af de 11 involverede kommuner. Dog kan man kategorisere modellerne i fire

(eller reelt tre) overordnede retninger afhængig af, hvor kommunerne har forankret idrætskoordinatorfunktionen. Tabel 3 oplister i stikordsform centrale fordele og udfordringer ved de forskellige modeller, som evalueringen uddyber nærmere.

Model 1 og 2 ligger tæt på hinanden, da Fredericia har integreret idrætskoordinatorfunktionen i den eksisterende fritidskonsulentstilling, mens kommunerne under model 2 har integreret funktionen i eksisterende BDFL-konsulentstillinger.

Tabel 3. Oversigt over idrætskoordinator-rollen baseret på fire forskellige organiseringsmodeller.

MODEL 1: Integreret

	Karakteristika	Fordele	Ulemper
Fredericia	Forankret i kultur- og fritidsforvaltning. Arbejdsopgaver integreret i den almene idrætskonsulentstilling.	Integreret del af arbejdsopgaver – også efter endt projekt. Stort kendskab til foreningsliv og skolesamarbejde.	Ikke afsat afgrænset tid til BDFL-PI-opgaver. Forankret fjernt fra målgrupperne og det 'udøvende led' på bosteder.

Tabel 3. (fortsat) Oversigt over idrætskoordinator-rollen baseret på fire forskellige organiseringsmodeller.

MODEL 2: BDFL-Konsulenter		Karakteristika	Fordele	Ulemper
Aalborg		Forankret i Fritid og Landdistrikter.	Stort kendskab til foreningsliv.	Forankret fjernt fra målgrupperne og det 'udøvende led' på bosteder.
		Tæt samarbejde med medarbejdere fra handicap- og psykiatri.	Tæt på ledelsesniveau.	Ikke afgrænset tid til BD-FL-PI-opgaver.
Brønderslev		Forankret i Fritid og Kultur.	Arbejder i forvejen på tværs af forvaltninger i andre BD-FL-sammenhænge.	
		Delt koordinatorfunktion mellem tre tovholdere.		
Horsens		Forankret i Kultur og Fritid, tæt samarbejde med fritidsvejledere.		

MODEL 3: Idrætskoordinatorer		Karakteristika	Fordele	Ulemper
Kolding		Forankret i Fritid og Idræt (17 timer).	Stort kendskab til foreningsliv.	Forankret fjernt fra målgrupperne og det 'udøvende led' på bosteder.
		Delt koordinatorfunktion mellem tre tovholdere fra samme afd. (heraf en BD-FL-konsulent).	Tredeling af opgaven skaber øget ejerskab og potentiale for forankring.	
Frederikshavn		Forankret i Sundhedscentret (fuldtidsstilling).	Tæt på ledelse.	
Morsø		Forankret i Social og Sundhed (fuldtidsstilling).	Mulighed for brobygning til sundhedsindsatser.	Idrætskoordinatorfunktionen bliver meget personafhængig.
		Tæt samarbejde med frontmedarbejder.	Mulighed for fuld fokus.	'Ensom' arbejdsfunktion.
Thisted		Forankret i Social og Sundhed (fuldtidsstilling).	Mulighed for at rekruttere deltagere gennem sundhedscenter.	
		Tæt samarbejde med frontmedarbejder.	Mulighed for brobygning	
Thisted		Forankret i Handicap og Psykiatri, har fysisk arbejdsplads på dagtilbud (fuldtidsstilling (ét år)).	Deltager aktivt i aktiviteterne.	
			Arbejder tæt på målgrupperne.	

Tabel 3. (fortsat) Oversigt over idrætskoordinator-rolle baseret på fire forskellige organiseringsmodeller.

MODEL 4: 'Front'-medarbejder		Karakteristika	Fordele	Ulemper
Hjørring		Socialpædagog i psykiatrien (3 timer, men i praksis 18,5 timer).	Stort kendskab til målgrupperne og indflydelse på frontpersonale.	Langt fra forvaltningen, idrætsforeninger og det (idræts)politiske niveau. Har mange andre kerneopgaver.
		Samarbejder med idrætskonsulenter.		
Mariagerfjord		Leder for kommunens væresteder.		
Vesthimmerland		Leder på ét værested.		

De oplyste fordele og udfordringer i tabel 3 kredser overvejende om tre temaer:

- Placering af idrætskoordinatorfunktionen centralt i en forvaltning vs. tæt på målgrupperne.
- Allokering af midler til en fuldtids- vs. en deltidsstilling.
- Fordeling af idrætskoordinatorfunktionen på en vs. flere personer.

Forankring af idrætskoordinatorfunktionen bør være på tværs af flere forvaltninger/funktioner

Evalueringen finder både fordele og ulemper ved de tre tematiske retninger, men overordnet set bør fokus være på at sikre en forankring af en idrætskoordinator, som både er tæt på ledelsesniveau og på frontpersonalet, der har med målgrupperne at gøre i praksis. Derfor foreslår evalueringen at arbejde med to- eller tre-delte idrætskoordinatorfunktioner, dels for at sikre et bredt ejerskab forskellige steder i kommunen, dels for at undgå personafhængighed, og dels for at sikre både politisk, økonomisk og personalemæssig opbakning til indsatserne.

Bred forankring er mere afgørende end en fuldtids-idrætskoordinator

I forlængelse heraf har evalueringen vanskeligt ved at vurdere effekten af en fuldtids- vs. en deltidskoordinatorfunktion i kommunerne. På baggrund af evalueringsmaterialet ser det dog ud til, at den afgørende faktor for at lykkes med at etablere idrætsaktiviteter for målgrupperne ikke så meget handler om en fuldtidsstilling men i stedet om, hvorvidt flere aktører og niveauer i kommunen formår at arbejde i samme retning.

Centralt fokus på gatekeeperfunktionen

Evalueringen fremhæver, at frontpersonale på bosteder, specialskoler, væresteder mv. bliver italesat som meget centrale personer, såkaldte gatekeepere, der dels kan sikre aktører adgang til de to målgrupper, og som dels er med til at vise målgrupperne vej til idræt og bevægelsesfællesskaber.

I den forbindelse nævner evalueringen, at tilgangen med brug af frontpersonale minder om "Den islandske model" med en gennemgående profil af professionelt personale, eksempelvis skolelærere eller personale på

bosteder, som målgrupperne kender og er trygge ved i hverdagen, og som enten kan fungere som trænere i en træningskontekst, eller som kan følge målgrupperne til et idrætstilbud.

Gatekeeperne har som regel mange andre kerneopgaver end fokus på idræt og bevægelse, hvorfor evalueringen fremhæver en række praktiske udfordringer. Foruden at identificere de rette ledere og det rette personale på botilbuddene/værestederne, som har interesse for bevægelsesdagsordenen, handler det om organisering i forhold til vagtplaner og allokering af tid og ressourcer til at arbejde med bevægelse. Derfor bør også gatekeeperrollen være fordelt på flere personer for at sikre kontinuitet og ejerskab til dagsordenen.

Målgrupper uden gatekeeperfunktion er de sværeste at aktivere

Evalueringen påpeger, at den afgørende gatekeeperfunktion også kommer til udtryk i vanskeligheder ved at aktivere målgrupper, som ikke er tilknyttet en 'naturlig' gatekeeper i hverdagen. Det gælder eksempelvis borgere med fysiske handicaps eller sindslidende i egen bolig. De er ikke i forvejen samlet på ét sted i hverdagen og er derfor sværere at involvere i aktive fællesskaber.

Evalueringen anbefaler, at man forsøger at skabe en gatekeeperfunktion for disse målgrupper – enten ved at arbejde med online fællesskaber eller at idrætskoor-

dinatorfunktionen her selv påtager sig gatekeeperrollen via netværksskabende arbejde, gerne i samarbejde med relevant socialfagligt personale i kommunen.

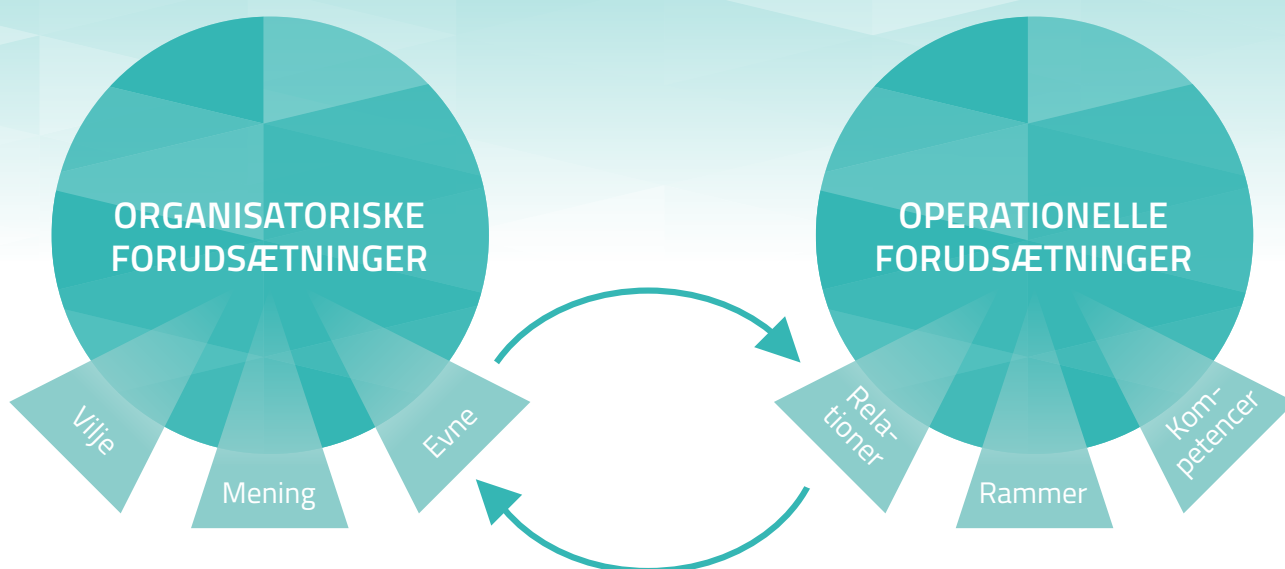
En helhedsorienteret indsats skaber en mere socialt inkluderende struktur

Evalueringsens del 3 begrundes med afsæt i eksisterende litteratur, at indsatser skal rettes mod udvikling af de fysiske og sociale strukturer og rammer i de sammenhænge, hvor de sårbare målgrupper befinder sig i hverdagen, da individuelt rettede kampagner og forsøg med adfærdsdesign har begrænset effekt især for udsatte og sårbare målgrupper.

Evalueringen belyser, at det netop er sådan en helhedsorienteret strukturel udvikling, som BDFL-PI-projektet forsøger at iværksætte, især hvis projektet formår at etablere indsatser i alle fire hjørner af kategoriseringsmodellen præsenteret i figur 1. Det taler ind i den tidligere pointe om, at det ikke er en fuldtidsansat idrætskoordinator, der er afgørende men snarere, at aktører på forskellige niveauer i kommunen formår at arbejde i samme retning.

Med afsæt i både eksisterende litteratur og erfaringsopsamling fra interviewmaterialet samler evalueringen op på de organisatoriske og operationelle forudsætninger, illustreret ved figur 3 herunder, som bør være til stede for at sikre grundlag for at lykkes med projektets formål om at skabe flere aktive udøvere blandt de to PI-målgrupper.

Figur 3. Organisatoriske og operationelle forudsætninger for at lykkes i arbejdet med at sikre gode bevægelsesfællesskaber for målgrupper med psykiske lidelser, udviklingshæmning og fysiske handicaps.

Model udarbejdet på baggrund af kilder: Pilgaard & Kjær, 2018, Petersen & Ibsen, 2009.

Evalueringen uddyber indholdet af de organisatoriske og operationelle forudsætninger, men er herunder i tabel 4 angivet i stikordsform.

Tabel 4. Oversigt over indhold i de organisatoriske og operationelle forudsætninger for at lykkes med indsatser for PI-målgrupperne.

Organisatoriske forudsætninger			Operationelle forudsætninger		
Mening	Vilje	Evne	Rammer	Relationer	Kompetencer
Oplevelse af, at formål og indhold er meningsfuldt hos alle involverede aktører.	Alle aktører har vilje til at prioritere indsatsen både økonomisk og tidsmæssigt og interesserer sig for implementering og videreførelse.	Erfaring med- og kendskab til målgrupperne samt de idrætsspecifikke kompetencer.	Økonomi. Adgang til faciliteter og udstyr. Hjælp til transport. Mulighed for aktiviteter i dagtimer. Uformelt setup.	Anerkendelse. Inddragelse i udformning og afvikling. Møde i øjenhøjde.	Socialfaglig indsigt i målgrupperne. Socialpædagogiske oversættere. Idrætsfaglig interesse og kompetencer.
Kilde: Petersen & Ibsen, 2009.			Kilde: Pilgaard & Kjær, 2018.		

SCENARIER FOR FREMTIDIG ORGANISERING AF BDFL-PI

I evalueringens sidste afsnit fremhæves tre forskellige scenarier for fremtidig organisering med bud på fordele og ulemper ved hver model (se tabel 5). Samtidig påpeger evalueringen, at det kan være relevant at plukke elementer fra hvert af de tre scenarier i det fremadrettede arbejde.

Tabel 5: Fremtidige scenarier for organisering af samarbejde

	Kommune-samarbejdsmodel	National platformsmodel	Socialøkonomisk samarbejdsmodel
Fordele	▪ Kontrakt med kommuner. ▪ BDFL-stempel. ▪ Sikrer tæt dialog med kommuner.	▪ Agere på indsatser, der vokser nede fra. ▪ Føling med 'hvad der rører sig'. ▪ National opmærksomhed. ▪ Dynamisk i forhold til samarbejde og dialog.	▪ Organisationsform med muskler. ▪ Tvunget fokus på at definere og måle effekter.
Ulemper	▪ Fastlåste og afgrænsede samarbejder. ▪ Forventning fra kommuner om medfinansiering. ▪ Ressourcetung/tidskrævende konsulentindsats.	▪ Ingen styring – men satsning på vidensdeling, rådgivning. ▪ Uddeling af midler er afgørende for positionering.	▪ Ressourcekrævende at realisere. ▪ Kræver tredelt accept fra fond, kommune og 'social aktør'. ▪ Tvunget fokus på at definere og måle effekter.

En central fordel i kommunesamarbejdsmodellen er muligheden for at indgå en kontrakt med kommunerne og på den måde sikre sig et forpligtende samarbejde med klare mål, der rækker bredt ud på tværs af aktører. Omvendt er denne tilgang tung og tidskrævende, samtidig med, at samarbejdet risikerer at blive fastlåst og blindt for initiativer og aktører, der står uden for DIF, DGI, PD og DAI.

Som et ret modsætningsfyldt alternativ til kommunesamarbejdsmodellen kan der være inspiration at hente i en national platformsmodel i tråd med Den Nationale Platform for Gadeidræt. En sådan struktur kan rumme nye initiativer, der vokser nedefra, som giver mulighed for at agere mere fleksibelt – også geografisk – i forhold til den nuværende organiseringsform. Ulempen kan være en mindre styring med processerne og en mindre koordineret indsats på tværs af eksempelvis en hel kommune.

Som et tredje scenarie for fremtidig organisering kan man lade sig inspirere af en 'Socialøkonomisk samarbejdsmodel'. Den er inspireret af Den Sociale Kapitalfond, som investerer penge i sociale indsatser, som de kun får retur når, og hvis en given indsats lykkes og dermed giver en besparelse, der modsvarer investeringen. Tilgangen kræver skarpt fokus på økonomiske effekter af indsatserne, hvilket kan opfattes som både en fordel og en ulempe. Effektmålinger er generelt svære at påvise i mange idræts- og bevægelsesrelaterede projekter, og denne evaluering efterspørger netop muligheden for skarpere fokus på effekter i det fremadrettede arbejde. Samtidig lurer dog en fare for at reducere værdierne af idræt og bevægelse til udelukkende at handle om målbare effekter og økonomisk vinding.

Bevæg dig for livet – Parasport og idræt for sindet

er et samarbejde mellem Dansk Arbejder Idrætsforbund, Parasport Danmark og DGI. Målet er at indgå samarbejde med kommuner i Nordjylland og Sydøstjylland om en koordineret indsats for at styrke idrætten for mennesker med funktionsnedsættelse og psykiske vanskeligheder.

Kontakt:

Sarah Pedersen, Parasport Danmark
spe@parasport.dk
Telefon +45 26 84 77 82

Maja Pilgaard, Active Research
maja@activeresearch.dk
Telefon +45 29 21 70 36
www.activeresearch.dk

BEVÆG
DIG FOR
LIVET

